

УДК: 81.028.21

Карзакова Зувайда Жамиловна
Ош мамлекеттик университетинин доценти, п.и.к.
Карзакова Зувайда Жамиловна
ОшГУ, к.п.н., доцент,
Karazakova Zuvaida Zhamilovna
Osh State University, candidate of pedagogical sciences,
Associate professor

Омокеев Улукбек Айтмаматович
Ош мамлекеттик университетинин окутуучусу
Омокеев Улукбек Айтмаматович
ОшГУ, преподаватель
Omokeev Ulukbek Aitmatovich
Osh State University, Lecturer

ТЕКСТ АРКЫЛУУ СТУДЕНТТЕРДИН БААРЛАШУУСУН ӨРКҮНДӨТҮҮДӨ “САБАК-ТЕАТР” ЫКМАСЫН КОЛДОНУУ

Аннотация. Коомчулуктагы тил көйгөйү ЖОЖго кабыл алынган студенттердин тил билүү деңгээлинен түз чагылып турат. Алардын кыргыз тилинде сабаттуу жазуусу мындай турсун, баарлашуу деңгээли учурдун талабына ылайык келбей турат.

Бүгүнкү күндө кыргыз тилин экинчи тил катары окутуунун эң негизги максаты - студенттердин сөз байлыгын өстүрүү, баарлашуу компетенциясын калыптандыруу, өз оюн так, жеткиликтүү, эркин айтууга көнүктүрүү жана иш кагаздарын мамлекеттик тилде жүргүзө алууга жетиштирүү, сабаттуу жазууга, туура окууга үйрөтүү. Ал эми ЖОЖдордо кыргыз тилин окутууда мына ушул максатты көздөгөн сабактар өтүлүп, эффективдүү натыйжалар окутуунун натыйжасында көрүнүш керек.

Макалада текст аркылуу студенттердин баарлашуусун өркүндөтүүдө тажрыйбаланган, оң жыйынтыктарды берип келаткан “Сабак-театр” ыкмасын пайдалануунун кадамдары, максаты, жүрүшү, натыйжалары берилди.

Негизги сөздөр: кыргыз тили, окутуу, текст, текст менен иштөө, сабак-театр, баарлашуу, сүйлөө, угуу, репродуктивдүү жана продуктивдүү көнүгүүлөр.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА «УРОК-ТЕАТР» ДЛЯ УЛУЧШЕНИЯ ОБЩЕНИЯ УЧАЩИХСЯ ЧЕРЕЗ ТЕКСТ

Аннотация. Проблема языка в обществе напрямую отражается на уровне владения языком студентов, обучающихся в высших учебных заведениях. Не говоря даже об их грамотности на кыргызском языке, уровень общения не соответствует требованиям времени.

Сегодня основной целью обучения кыргызскому языку как второму языку является увеличение словарного запаса учащихся, формирование компетентности общения, развитие умения свободно выражать свои мысли, научить свободно говорить, ведение делопроизводства на национальном языке, а также научить грамотно писать, правильно читать. А при преподавании кыргызского языка в вузах должны проводиться курсы,

направленные на эту цель, которые должны привести к эффективным результатам.

В статье представлены этапы, цели, ход и результаты использования метода «Урок-театр», который привел к положительным и плодотворным результатам.

Ключевые слова: кыргызский язык, преподавание, текст, работа с текстом, урок-театр, разговор, говорение, аудирование, репродуктивные и продуктивные упражнения.

USING THE «LESSON-THEATER» METHOD TO IMPROVE STUDENT COMMUNICATION THROUGH TEXT

Abstract. The problem of language in society is directly reflected in the level of language proficiency of students studying in higher educational institutions. Not even talking about their literacy in the Kyrgyz language, the level of communication does not meet the requirements of the time.

Today, the main goal of teaching Kyrgyz as a second language is to increase the vocabulary of students, the formation of communication competence, the development of the ability to freely express one's thoughts, teach fluency, conduct office work in the national language, and also teach to write competently, read correctly. And when teaching the Kyrgyz language in universities, courses aimed at this goal should be held, which should lead to effective results.

The article presents the stages, goals, course and results of using the «Lesson-Theater» method, which led to positive and fruitful results.

Key words: Kyrgyz language, teaching, text, work with a text, lesson-theater, conversation, speaking, listening, reproductive and productive exercises.

Киришүү. Кыргыз тилин өзүнчө предмет катары окутуу-үйрөтүү иштеринин тарыхы бир кылымдан ашты, бирок окутууда грамматиканы жаттатуу, ага мисал келтирүү, көчүрүп жазуу менен гана чектелип келгендиктен мектеп бүтүрүүчүлөрү белгиленген компетенттүүлүккө толук ээ болбой, тил окуучу менен студенттин жашоо-турмушунан такыр ажырап калган. Бу көйгөй ЖОЖдордо кыргыз тилин экинчи тил катары окутууда студенттердин коммуникативдик компетенциясын калыптандырууга, өнүктүрүүгө терс таасирин тийгизип келгендиги анык жана бул – бүгүнкү билим берүүдөгү актуалдуу маселелердин негизгиси. Анткени, кыргыз тилин окутууда буга чейин тилдин теориясына (батыштык принцип) басым жасалып, тилдин практикалык жагына көңүл бурулбагандыгын белгилөөгө болот.

Кыргыз тилин ЖОЖдордо окутуу, ал аркылуу улуттук баалуулуктарды үйрөтүү, таалим-тарбия берүү, кыргыз тилин кесиптик чөйрөдө талапка ылайык колдонууга машыктыруу маселеси кайрадан

мамлекеттик деңгээлде каралып, кыргыз тилин эне тили, экинчи тил, чет тили катары өнүктүрүүнүн көп жылдык улуттук программасы иштелип чыгып, ага ылайык билим берүүнүн бардык баскычтарында кыргыз тилин окутуунун мамлекеттик предметтик стандарты, окуу программасы да олуттуу өзгөртүүлөргө, толуктоолорго дуушар болду. Бул жаңылануу кыргыз тилин окутуунун максат-милдетине, мазмунуна жаңыча талаптарын койду. Тактап айтканда, кыргыз тилин окутууда Н.Хомскийдин аныктамасы боюнча тилдик компетенция тил бирдиктерин, алардын мыйзамдарын эле билүү эмес, аларды өз турмушунда, кесип чөйрөсүндө жана кебинде толук колдоно билүү жөндөмү болуп саналат. Бүгүнкү талап боюнча орто мектепти аяктаган окуучу кыргыз тилин канааттандыраарлык деңгээлде (B1) өздөштүрүүгө тийиш. Башкача айтканда, кыргыз тилин өз жашоо-турмушундагы, ишмердүүлүгүндөгү орду менен маанисин аныктап, кыргыз тилиндеги тил бирдиктерин, алардын кептеги жана тексттеги кызматтарын,

ролун, кыргыз тилинин орфографиясы менен пунктуациясын, кеп маданиятын ж. б. ыктуу пайдалана алуусу керек.

Изилдөөнүн методдору жана материалдары. Кыргыз тилинин практикалык курсун кесиптик багытта окутууда тилдин грамматикасы окутуунун каражат катары алуу, студенттин сүйлөө, баарлашуу жөндөмүн калыптандыруу-өнүктүрүү чон мааниге ээ. Анткени, ЖОЖдун бүтүрүүчүсү баарлашуунун бардык чөйрөлөрүндө коммуникативдик компетенциясы жогорку деңгээлде болушу зарыл.

Макалада студентти бата менен каргыштын адам турмушундагы маанисин түшүнүүгө, фразеологизмдерди кепте колдонууга үйрөтүүдө, кырдаалды туура баамдоого, аны талдоого, ага карата өз пикирин туура, ишенимдүү билдирүүгө көнүктүрүү, сабаттуу сүйлөшүү аркылуу түрдүү кырдаалдан жеңиштүү чыгууга машыктырууда “Сабак-театр” ыкмасын сунуштадык жана педагогикалык эксперимент методу пайдаланылды.

Изилдөөнүн жыйынтыктары. Ондогон жылдар бою грамматиканы окутуунун байтажрыйбасына, методикалык эмгектерге кайрадан кайрылып, алар кандай кылганда грамматиканы окутуунун каражаты кызматын аткара ала тургандыгын аныктоо зарылдыгы пайда болду. Демек, соңку талап боюнча тилдин грамматикасы окутуунун каражаты болууга тийиш.

Ар бир окутуучу жогоруда кыргыз тилин окутуп-үйрөтүүгө коюлган талаптарды жана аны ишке ашырууну сабактын өзөгүн аныктап алууга тийиш. Кыргыз тилин коомдук турмуштун бардык чөйрөлөрүндө толук жана кеңири пайдалануу үчүн студенттердин кеп ишмердүүлүгүн өнүктүрүү зарыл. Б.а. окутуучу сабактын максатына, мазмунуна ылайык студенттин кызыгуусун, жөндөмүн, каалоосун, учурдагы заман талабын эске алып пландаштырса, сабак процессин студент менен бирге пландап, активдештирип, көзөмөлдөсө, кырдаалга жараша алып-кошумчаласа, билим берүү процесси артыкчылыктарга ээ

болот жана сабак максатына жетет.

Биздин пикирибизде, методдун алгылыктуулугуна, студенттин билимге ынтызарлыгын ойгото, кызыктыра, проблемалык кырдаалды чечүүгө машыктыра алган өзгөчөлүгүнө карап тандоо зарыл. Ошондой эле, ар бир метод окутуучунун эмгек элегинен, чыгармачылык дүйнөсүнөн чыпкаланып өтүш керек. Тагыраак айтканда, аны ишке ашыруу окутуучудан талыкпаган ак эмгекти талап кылат.

Окутуу процесси коомдун өнүгүшүнөн, муктаждыгынан жана илимдин талаптарынан улам өзгөрүп, толукталып, жакшыртылып турат. Акыркы мезгилдерде лингвистика, философия, психология, социология ж. б. илимдери да пикир алышуунун актуалдуулугун кызыгуу менен изилдөөдө. Баарлашуу адам ишмердигинин көп түрлөрү менен тыгыз байланыштуу [2:15,20] жана адамдын жашашынын биргелешкен иш-аракеттеринин зарыл компоненти, адамдын инсан катары өнүгүшүнүн зарыл шарты [6:33], жашоо-шарты деп белгиленип [5:30,31], кыргыз тилин окутуунун маңызы катары эсептелди. Анткени, сүйлөөчүнүн сөз байлыгы жарды болсо, анын кебине эч ким кызыкпайт. Ал эми тескерисинче, кебинде макал-лакаптарды, учкул сөздөрдү, фразеологизмдерди ыктуу колдонуп, оюн жеткиликтүү, таасирдүү берсе, сүйлөшүү максаттуу, кызыктуу болору шексиз. Бирок, көпчүлүк окутуучулар сабакта фразеологизмдердин теориялык маселерине (эрежесине, өз ара бөлүнүшүнө) басым жасап, анын табиятына, кептик каражат экендигине маани берүү жана сүйлөшүү процессинде ийкемдүү колдонууга машыктыруу жактарын көз жаздымда калтырат.

Биз төмөндөгү сабактын моделин методист-окумуштуулар Ж.Чымановдун сабакта фразеологизмдерди окутууда анын кептеги ролуна көңүл бурууга, ыктуу колдонууга, кызыгууга көнүктүрүү зарылдыгын белгилеген сунуш-пикирин [6:50] жана Б.Исаковдун тил байлыгын

үйрөтүүдөгү алмаштыргыс каражаты болгон фразеологизмди ар бир тилчи балага үйрөтүү талап-тапшырмасын жетекчиликке алуу менен даярдадык [2:97].

Бул үчүн окутуунун кырдаалдык-тематикалык принцибин колдонуу алгылыктуу деп эсептеп, анткени «сүйлөөгө үйрөнүүнүн бүткүл иш-аракети кырдаалдардын негизинде жана анын жардамы менен гана жүргүзүлөт» [3:18]. Кырдаал деген сүйлөшүп пикир алышуучу адамдардын мамилелешүүсүнүн системасын, адамдардын сүйлөшүп ой жүгүртүү иш-аракеттерин практикага ашыруучу моменти, речтик милдетти жүзөгө ашыруучу каражат болуп саналат.

Сабактын темасы: Каргыш албай, бата ал (Кыргыз элинин бата берүү салты боюнча), фразеологизмдердин кепте колдонулушу

Тайпа темага байланышкан фразеологизмдерди көбүрөөк билип келишет. Сабакта кыргыз элинин бата берүү салты, бата жана каргыштын адам турмушундагы ролун билүү, баарлашууда фразеологизмдерди кенен пайдаланууга машыгуу, оозеки-жазма көнүгүүлөр аркылуу сүйлөө сабаттуулукту өнүктүрүү, фразеологизмдерди ийкемдүү колдонууга көнүү, каада-салтты сыйлоого, сактоого, адеп-ахлактуулукка, эмгекчилдикке үйрөнүү максаты коюлат. Сабактын аягында ушул максаттарга кайра кайрылып, жетишкендиктер менен кошо кемчиликтер каралат.

Сабак 45 мүнөткө созулуп, сүрөттөр, буклеттер, сөздүктөр, тексттер, тиркемелер, адабияттар, техникалык каражат менен жабдылат. Сабакта алган билим-билгичтикти өздөштүрүү, көндүмдү бышыктоо тиби жана сабак-театр, аңгемелешүү, талкуу, суроо-жооп, өз алдынча иштөө ыкмалары колдонулат. Ошондой эле тарых, адабият, психология, этнопедагогика, англис тили предметтери менен байланышат. Сабакты уюштурууда окутуучу студенттер менен саламдашып, жагымдуу маанай каалап, сабакты баштоого чакырып, “Топ ыргытмай” муз жаргычы аркылуу темага

багыттайт. Муз жаргычтын максаты – аз убакыт ичинде эске тутуу, ой жүгүртүү жана өз оюн тартынбай айтуу.

Окутуучу тарабынан топко топ берилип, батага байланышкан фразеологизмдерди атоону сунуштайт. Отургандардын бири топту каалаган студентке ыргытып, тапшырмага мисал катары батага байланышкан фразеологизм сөз айтат. Кийинкиси ал фразеологизмдин түшүндүрмө маанисин менен кошо өз сөзүн айтып, кийинки студентке топту ыргытат. Ошентип, оюнду катышуучулардын эн акыркысы жыйынтыктайт. Эгерде отургандардын бири тапшырманы так айта албай калса, оюн кийинки оюнчуга өткөрүлөт.

Үлгү: Сунушталган тема – батага байланышкан фразеологизмдерди айтуу.

Айзада: Казаның коюу кайнасын.

Назгүл: Мааниси - тамак-ашы жетиштүү болуу, дасторкону толсун.

Ирегеден май аксын.

Чолпон: Мааниси – материалдык жактан абдан жакшы турмушта болуп, келим-кетимге көп мал союлуп, бардыгы жетиштүү абалда болуу. (Оюн белгиленген убакытка чейин улантылат. Тайпа оюндун жүрүшүндө эмне жөнүндө сөз болгондугун аныкташып, сабактын темасы доскага жазылат.)

Тема: Каргыш албай, бата ал, фразеологизмдердин кепте колдонулушу

Окутуучу студенттер менен сабактын максаты тууралуу маектешип, силлабуста берилген тапшырма боюнча тактап, аны бышыктоо, өздөштүрүү үчүн көнүгүүлөрдү иштөө, туура сүйлөөнү, сабаттуу сүйлөшүүнү мыктылап өздөштүрүү үчүн ар бирибиз сабакта активдүү катышуу такталат.

Тайпада «Жамгыр менен жер көгөрөт, бата менен эл көгөрөт» дегендей ата-бабаларыбыз бата алууга ынтызар болуп, ага аяр мамиле жасашкандыгы, бата алуу эл ичинде кадыр-барктуу, отуруп-турганы нарктуу, айткандары эм, улуу-кичүүлөргө дем, урмат-сыйы бирдей, жекече касиет жылоологон карыя-байбичелерге атайын жолдук менен баруу болуп саналары, бата алуу - балалуу болууга, алыс сапарга

аттанууда, сапардан аман-эсен кайтууда, ойлогон оюна, тилеген тилегине, максатына жетүүгө далалаткылгандыгы, каргыштан жаа бою качуу, көңүл бурулбай айтылган каргыштарга да маани берүү, «оомийин, алдыңды бала, артыңды мал бассын. Алганың менен тең кары. Кудай менин жашымды берсин. Алла колдосун!» - деп бата беришет. Кийин «батасы тийген», «тегин кишиден бата алган», «батадан жаралган бала», «шыйрагың сынсын», «жашабагыр», «кара жерге кир», «куурап кал», «эшектин баласы», «башың иштебейт, башы жок», «өлүгүндү көрөйүн» ж.б. тууралуу пикирлер айтылат.

Өздөштүрүү-бышыктоо этабында «Сабак-театр» ыкмасы пайдаланылат. Бул ыкма 1956-1971-жылдар аралыгында Сан Паулдогу Арена театрынын жетекчиси, бразилиялык адис Августо Боаль тарабынан иштелип чыккан. Ал адамдар туш болгон көйгөйлүү маселелерди баарлашуу аркылуу чогуу чечүүгө багытталган «Басмырлангандардын театры» деген театрдын жаңы жанрын түзгөн [1].

Тайпадан 4-5 студент «Каргыш албай, бата ал» аталыштагы сахналык көрүнүш даярдап (фразеологизмдерди пайдаланып текст түзүлөт), белгиленген убакыт ичинде алгач аны коюп беришет. Экинчи ирет коюлганда кырдаалга жараша отурган студенттердин каалаганы «токтот» деген сөздү айтып, өз кебинде фразеологизмдерди ыктуу колдонуп, каармандын ролун өзү аткарып, жагдайдан чыгууга аракет кылат. Мындагы эң негизги курал – текстти туура түзүү, максаттуу сүйлөшүү аркылуу окуяны жакшы жагына буруу, татаал, проблемалуу кырдаалдан чыгуу, кебинде фразеологизмдерди эркин колдонуу.

Каргыш албай, бата ал

Сахналык тапшырмада Рита (небере), Бурмакан эне (Ританын чоң энеси), Аалы (Ританын атасы), Айнура (Ританын апасы), Асел (Ританын досу), Айгүл (Бурмакан энени асыраган келин) катышат.

Ак төөнүн карды жарылган күз мезгили. Бишкек шаарындагы казаны коюу кайнаган,

бай кемпир небереси менен жашачу. Бурмакан эне менен небереси Ританын мамилеси начар.

Бурмакан эне неберсине бир кумалак бир карын майды чиритет дегендей, сен чекеге чыккан чыйкан, өз энеңе таш боор болдуң го, кудайым сага ыйман берсин деп күндө тилейт. Ал эми Ритабоор бербей, баарын өзүм билем дегендикке салып, жүрөк титирете баш ийбейт.

Ританын ыйлап жатып, 10 жыл мурунку окуяны эстейт... Ата-эенси автокырсыктан каза болгон. Унаада апасы “кайненемден кессе кан чыкпайт, котур ташы койнунда, ошондуктан экөөбүздүн ортобузга от жагат” десе, атасы «апам тууралуу оозуңан ак ит, көк ит чыгарбачы, өзүң качан чырпык башын сындырдың» дешип кермур айтышып баратышып, каш-кабактын ортосунда унаа кырсыкка учурайт.

Рита ордунан туруп, курбусу Мээримге чоң энесинин тили буудай кууругандыгы, жумурткадан кыр издеп жүргөндүгүн айтат. Мээрим кош көңүл угуп, экинчи байланышпай, дос болбой тургандыгын айтып, трубканы тарс коюп салат. Өзүн коёрго жер таппай, көз ачып жумганча эле Рита чоң энесинин бөлмөсүнө жулкуна кирет.

Бурмакан эне: Кызым, жылан чакпай, жылкы теппей сага эмне болду?

Рита: Сен!.. Сага жүрөгүм ачылбай, сиркем суу көтөрбөй жүрөм.

Бурмакан эне: Кой, кызым. Сен бардык окуяны билбей эле катачылык кылып жатасың.

Сахналык көрүнүш коюлуп бүтөт. Тайпа окуяны оң жагына чечер кырдаалды аңдып турат. Ар бир студент кырдаалды жөнгө салууга, аны оң жагына бурууга, ал үчүн туура сүйлөөгө (текстти таасирдүү түзүүгө), каармандын образын чыгармачылык менен аткарганга аракет кылууга тапшырма берилет. Көрүнүш кайрадан коюла баштайт. Студенттер окуяны каалаган жеринен токтотуп, куырдаалды мыкты кеп менен оң тарапка бурууга аракеттенишет.

Бегимай: Токтот! Элибизде «Жакшы

сөз жан эргитет, жаман сөз жан кейитет», дегенди угуп жүрөбүз. Бирок, көп маани бербейбиз. Менимче, ушул жерден окуяны оң жагына буруу зарыл. Антпесе, чоң эне каргыш айтса, баары ойрон болору белгилүү. Мен Ританын ролун аткарып көрөйүн.

- Асылым, чоң энем. Мени кечирип коюңузчу, суранам. Көрсө мен көп нерсени түшүнбөптүрмүн, сизден башка мага күйүп-бышкан жакыным жок турбайбы. Мындан кийин татыктуу небере болууга сөз беремин, - деп, чоң энесин өпкүлөп, жалбарып жатты.

Ыраазы болгон Бурмакан эне арык колдорун араң көтөрүп, алаканын жая Ритага бата берет.

Кынайым: Токтот! Бата адам өмүрүн төрөлгөндөн баштап, көзү өткөнгө чейин коштойт. Турмуштагы ар бир орчундуу иштин башы да, аягы да бата менен коштолот. Ританын ата-энесинин каза болушун жана чоң эненин оорусу небересинин оңолушуна таасир тийгизгендигин каалабайм. Мен жамандыктын чынжырын үзбөйм. Ританын апасынын ролун аткарып көрөйүн.

- Сенин апанды мен өз апамдай жакшы көрөмүн. Ританы да бирге чоңойтушту. Ал - тилинен бал тамган, ачык айтып, ак сүйлөгөн, балдары дегенде ичкен ашын жерге койгон, колунан көөрү төгүлгөн асыл адам. Биз бир жумада бир жолу гана барабыз, менимче биз бирге жашашыбыз керек. Акча сурабай, кайра ага берип, урмат көрсөтүү – биз парзыбыз.

Сабак убакытка жараша мына ушундай таризде улантылат.

Тайпада бата-каргыш тууралуу аңгемелешүү жүрөт. Окутуучу каргыш тууралуу турмушта уккан-көргөн, окуган маалыматтарды сурайт. Тайпа Ч.Айтматовдун «Кыямат» романындагы Акбаранын каргышын, уламыштагы кайнененин сөзүн укпай, өзөнгө ат тезегин кургатпай каттаган, суудан айдай жүзүн көрүп, өзүнө өзү суктанып отура берчү сулуу келиндин каргышка калып, суур болуп калганын, сүткө суу кошуп саткан келиндин каргыштан сүтак кушуна айланып кеткенин, ошондой эле Кошойдун

Каныкейге берген батасы, фразеологизмдер сөз байлыкты байытканын, кыргыз тилинин көркөм, таасирдүү, уккулуктуу экенинж.б. (Батанын таасири, касиети тууралуу пикир алмашуулар убакытка жараша улантылат) айтышат.

Корутунду. Натыйжада, ар бир студент тексттерди окуп, анализдеп, аны кайрадан иштеп чыгып, туюнтулган пикирди жеткиликтүү эркин айтууга, маданиятуу сүйлөшүүгө, туура жазууга, өз алдынча чыгармачылык менен иштөөгө жетише алды. Грамматикалык эрежелер текстте тилдик каражат катары кызмат кыларына маани беришти. Анткени, бүгүнкү заман талабына ылайык кыргыз тилин экинчи тил катары окутууда лингвистикалык эрежелердин негизинде тил үйрөтүү эмес, коммуникациянын негизинде тил үйрөтүү эффективдүүлүгүн көрсөтүү-негизги талаптардын бири.

Демек, сабактагы чыгармачыл тапшырмалар сабактын максатына жеткирүүчү мааниге ээ. Жогоруда маалым болгондой, грамматикалык эрежелерди жаттабай, аны милдеттүү түрдө кепте эркин колдонууга үйрөтүп, калыпка салынган зордоп окутуу багытынан чыгып, студенттерге сабактын темасынан алыстабай, кызыктуу тема коюп, ойлоосун өнүктүрүүчү, сүйлөөсүн калыптандыруучу, баарлашуусун өркүндөтүүчү, пикирин эркин айтуучу, предметке кызыгуусун ойготуучу ыкма пайдаланылды. Окутуучу грамматикалык теманын эрежелерин студенттердин кебинен сууруп чыгып, анын эрежелерин жана речте колдонулуш ролун биргеликте аныкташты.

Жыйынтыктап айтканда, Кыргыз тили – эгемен Кыргыз Республикасын түзгөн титулдук калктын тили жана эң көрүнүктүү маданий дөөлөттөр жаралган байыркы тилдердин бири. Өлкөнүн ар бир жараны, кесипкөй адиси мамлекеттик тилди тиешелүү талапта билип, турмуштун-кесиптин түрдүү кырдаалдарында эркин колдоно билсе, мамлекет, эл, тарых, тилдин өнүгүүсү улана берет.

Адабияттар

1. *Боаль А.* Басынтылгандардын театры.– Нью-Йорк: Уризен Букс басмаканасы. 1979. – 24 б.
2. *Исаков Б.* Сабат санжырасы: Орто мектептин мугалимдери үчүн.–Б.: Мектеп, 1993. – 192б.
3. *Ишекеев Н., Батаканова, С.* Көркөм чыгармаларды окутуунун методикасы.– Б: 2014. – 416 б.
4. *Маразыков Т. С.* Текст таануу жана анын айрым маселелери. 1-китеп. – Б.: Бийиктик, 2005. – 144 б.
5. *Синельников В.* Таинственная сила слова: Формула любви. Как слова воздействуют на нашу жизнь.–М.: ЗАО Центрполиграф, 2006. – 255ст.
6. *Чыманов Ж.* Кыргыз тилин окутуунун теориясы жана практикасы. –Б.: Турар. 2009. – 488 б.